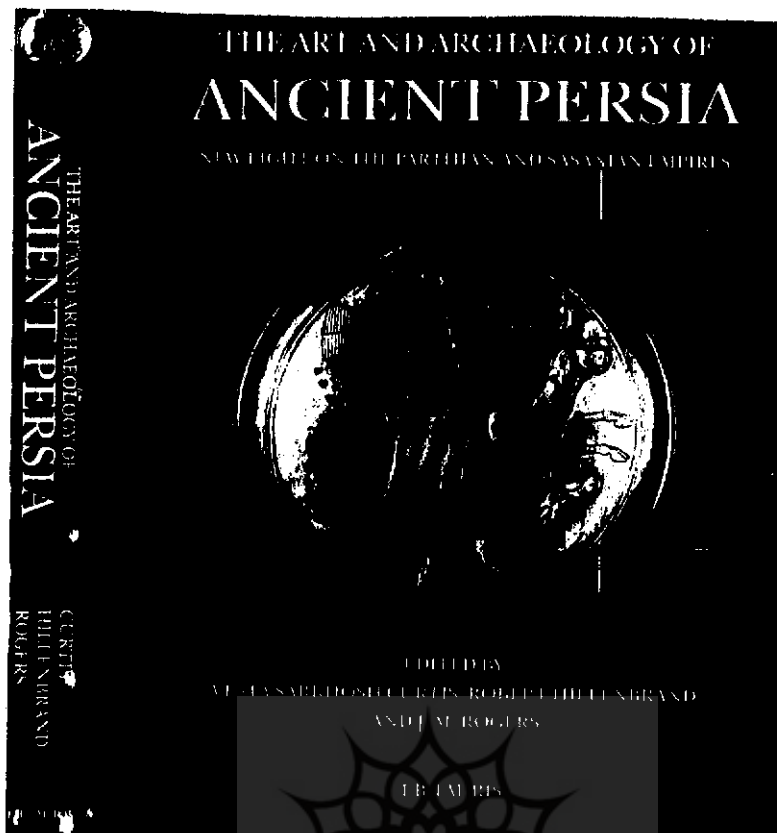

در چند دهه اخیر گروهی از دانشمندان لهستانی مشغول به تحقیق درباره تاریخ و فرهنگ ایران باستان، بخصوص تاریخ اشکانی بوده‌اند. از میان این محققان لهستانی ج. ولسکی معروفترین دانشمند می‌باشد که در بیش از ۴۰ مقاله درباره آغاز حکومت اشکانی و سنجش منابع این دوره نکات مهمی را روشن ساخته. او به تنهایی مسئول اشاعه مطالعات تاریخ باستان و تعلیم و تربیت نسل جدید تاریخ دانان لهستانی دوره باستان می‌باشد. به همین دلیل به افتخار هشتاد و پنجمین سالگرد تولد او کنفرانسی در دانشگاه جاگیلونین ترتیب یافت که بصورت کتابی با عنوان «ایران باستان و دنیای مدیترانه»^۱ در لهستان در سال ۱۹۹۸ به چاپ رسید. این کتاب شامل ۱۴ مقاله ارزنده می‌باشد که بیشتر آنها درباره ایران باستان است. چندی از این مقالات درباره جنگهای اشکانیان با رومیان می‌باشد که پ. ارناد و م. میلچزک از جمله نویسندگان این بخش هستند. این مقالات درباره جنگهای اساسی میان اشکانیان و رومیان و نفوذ تاکتیکهای جنگی اشکانی در دنیای هلنی هستند. مقاله‌های دیگر نوشته دابروا درباره مهرداد اول و

روابط او با یونان می باشد. تعداد دیگری از مقالات کتاب درباره اشکانیان و شهر هاترا است و یا درباره روابط اشکانیان و رومیان و نفوذ آنها در بین النهرین است. در این میان ف. دورنا متسگر درباره یک ساختمان در شهر هاترا، ر. ونچوریکاردی درباره نگاره ها بر روی دیوارهای شهر هاترا، م. ل. ایلند درباره روابط اشکانیان و رومیان در بین النهرین و آ. اینوریزی درباره اوضاع مذهبی در بین النهرین در دوران اشکانی مقالاتی ارائه داده اند.

در این میان دو مقاله در رابطه با ساسانیان می باشد. مقاله پ. ریدلبرگر درباره دوران حکومت خسرو پرویز و پیروزی او به کمک رومیان و مقاله دیگری نوشته ز. روبن درباره تبلیغات سیاسی ساسانیان در زمان شاپور اول می باشد. ث. هریسن و م. ویتبی درباره دوره هخامنشی و ایرانیان در متون یونانی مقاله هایی نوشته اند. این کتاب به کوشش دابروا به چاپ رسیده و می توان از او بعنوان جانشین ولسکی یکی از بهترین محققان تاریخ اشکانی یاد کرد.

کتاب مهم دیگر «بین النهرین و ایران در دوره اشکانی و ساسانی»^۱ نام دارد که جلد

1 - Mesopotamia and Iran in the parthian and Sasanian Periods, proceedings of a

Mesopotamia and Iran in the Parthian and Sasanian Periods

Rejection and Revival c.238 BC - AD 642

Proceedings of a Seminar in memory of Vladimir G. Lukonin

Edited by John Curtis

۸۱

دوم مجموعه‌ای است که توسط موزه بریتانیا به چاپ رسیده. مقالات این کتاب به یاد ولادمیر گ. لوکنین، شرق‌شناس و ایران‌شناس معروف روسی می‌باشد که به کوشش جان کرتیس چاپ شده. این کتاب دارای شش مقاله می‌باشد که اولین آن نوشته ر. فرای است و درباره مسائل کلی درباره نام دو سلسله اشکانی و ساسانی می‌باشد و اینکه چگونه این دو سلسله نامهای خود را اتخاذ کرده‌اند. تئوری فرای درباره هویت ساسان و رابطه او با بابک و اردشیر قابل توجه می‌باشد. مقاله دوم درباره لباس و پوشاک در دوره اشکانی است که وستا سرخوش درباره آن تحقیق کرده. مقاله سوم درباره سنگ نگاره‌های ساسانی است که توسط ج. هرمن نوشته شده. مقاله چهارم نوشته پ. هارپر می‌باشد که درباره ظروف نقره ساسانی است که موضوع تخصص این پژوهشگر می‌باشد. این مقاله لیست بیشتر ظروف نقره ساسانی که در کلکسیونها و موزه‌ها جای دارند را مشخص کرده. مقاله پنجم نوشته ج. سیمپسون درباره اوضاع بین‌النهرین در دوره ساسانی است. مقاله آخر درباره نفوذ هنر ساسانی بر همسایگان این شاهنشاهی توسط گ. آذر پی نوشته شده.

کتاب سوم «هنر و باستانشناسی ایران باستان»^۱ نام دارد که شامل ۲۵ مقاله درباره دوره اشکانی و ساسانی است و به کوشش ایرانشناس خوب ایرانی خانم وستا سرخوش به چاپ رسیده و جزو انتشارات موزه بریتانیا است. مقاله‌هایی که نظر بنده را جلب کرد عبارتند از نوشته م. روف که درباره رابطه هنر هخامنشی در هنر ساسانی است. او سعی کرده که نشان دهد که ساسانیان بر این باور بودند که سنگ تراشهای هخامنشی متعلق به شاهان کیانی بوده. ج. هرمن درباره سنگ نگاره شاپور اول در بیشاپور و درباره افرادی (اقوامی) که در آن مجسم شده‌اند نکات مهمی را متذکر شده و هویت آنها را مشخص ساخته. ه. ش. شهبازی مقاله بسیار مهمی درباره سنگ نگاره برم دلک دارد که آن را به صورت صحنه یا عکس خانوادگی بهرام دوم می‌داند. چند مقاله درباره ظروف نقره ساسانی است، مانند مقاله ب. ای. مارشک و ک. تانابه و پ. هارپر. مقاله جالب دیگر از آن ج. لرنر می‌باشد که درباره هنر ساسانی و قاجار نکات جالبی را گوشزد کرده. چند مقاله درباره دوره اشکانی می‌باشد که مهمترین آن مقاله آ. ب. نیکیتین است که درباره ضرابخانه مراغه است. در این مقاله نیکیتین دلیل ضرب کلمه *Philellenos* بر روی سکه‌های اردوان اول و مهرداد دوم را نه به خاطر حمایت یک جانبه این دو شاه از فرهنگ هلنی دانسته بلکه به خاطر وجود تعداد زیادی از یونانیان ساکن مراغه و برای کمک و پشتیبانی آنها انجام شده.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

نشرقطره منتشر کرده است:

جامعه‌شناسی سیاسی

تام باتامور - محمد حریری اکبری